

Sygn. akt *XVII AmE 201/10*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 07 października 2014r.

Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący: **SSO Maria Witkowska**

Protokolant: sekretarz sądowy Patrycja Żuk

po rozpoznaniu w dniu 02 października 2014r. w Warszawie na rozprawie

sprawy z odwołania (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P.

przeciwko **Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki**

z udziałem zainteresowanego (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S.

o zawarcie umowy o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej

na skutek odwołania (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. od Decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 06 sierpnia 2010r. Nr (...)

- 1) uchyla Decyzję z dnia 06 sierpnia 2010r. Nr (...),
- 2) zasądza od Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki na rzecz (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. kwotę 410 zł (czteryście dziesięć złotych) tytułem kosztów procesu,
- 3) zasądza od (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S. na rzecz (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. kwotę 410 zł (czteryście dziesięć złotych) tytułem kosztów procesu.

SSO Maria Witkowska

Sygn. akt XVII AmE 201/10

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 06 sierpnia 2010 roku Nr (...) pozwany - Prezes Urzędu Regulacji Energetyki, po rozpatrzeniu wniosku (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S., o rozstrzygnięcie w trybie art. 8 ust. 1 ustawy Prawo energetyczne sporu z (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. dotyczącego zawarcia umowy o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej elektrowni wiatrowej zlokalizowanej w pobliżu miejscowości N. gmina R., z mocą przyłączeniową 60 MW, orzekł zawarcie pomiędzy (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. a (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S. umowy o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej Farmy Wiatrowej (...) o mocy 60 MW zlokalizowanej w okolicach miejscowości N. gmina R., stanowiącej załącznik do niniejszej Decyzji.

Powód - (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. wniósł odwołanie od przedmiotowej Decyzji, zaskarżając ją w całości, jak również na podstawie art. 142 kpa zaskarżył wydane w toku postępowania administracyjnego postanowienie Prezesa:

- z dnia 24 lutego 2010 roku nr (...) w przedmiocie odmowy umorzenia postępowania, zarzucając naruszenie art. 105 § 1 k.p.a. poprzez jego niezastosowanie,

- z dnia 27 lutego 2010 roku nr (...) w przedmiocie odmowy przeprowadzenia dowodów, zarzucając mu naruszenie art. 77 § 1 k.p.a. w zw. art. 7, 8 i 11 k.p.a.

Powód podniósł następujące zarzuty:

1. naruszenie art. 7 ust. 1 Prawa energetycznego poprzez błędną jego wykładnię polegającą na przyjęciu, że wynikający z tego przepisu publicznoprawny obowiązek zawierania umowy o przyłączenie, dotyczy również przyłączania innych przedsiębiorstw energetycznych - wytwórców, oraz w konsekwencji naruszenie art. 8 ust. 1 Prawa energetycznego w zw. z art. 23 ust. 2 pkt 12 Prawa energetycznego oraz w zw. z art. 7 ust. 1 Prawa energetycznego, poprzez błędną jego wykładnię, polegającą na przyjęciu, że Prezes URE ma kompetencję do orzeczenia w niniejszej sprawie zawarcia umowy,
2. naruszenie prawa materialnego - art. 7 ust. 1 Prawa energetycznego oraz art. 9 ust. 4 pkt 2) Prawa energetycznego - poprzez błędną wykładnię, tj. poprzez utożsamienie wydanego przez przedsiębiorstwo dystrybucyjne dokumentu zatytułowanego „warunki przyłączenia” z ustawowym terminem „warunki techniczne i ekonomiczne przyłączenia” (art. 7 ust. 1 Prawa energetycznego) oraz utożsamienie z ustawowym pojęciem „warunki przyłączenia” (art. 7 ust. 1 in fine Prawa energetycznego, art. 9 ust. 4 pkt. 2 Prawa energetycznego),
3. naruszenie art. 77 § 1 k.p.a. w zw. z art. 75 § 1 k.p.a. w zw. z art. 30 ust. 1 Prawa energetycznego poprzez ich niezastosowanie, polegające na nieprzeprowadzeniu postępowania dowodowego na okoliczność: (i) istnienia technicznych i ekonomicznych warunków przyłączenia, (ii) posiadania przez Zainteresowanego tytułu prawnego do korzystania z obiektu przyłączanego oraz istnienia tego obiektu, oraz (iii) spełnienia przez Zainteresowanego warunków przyłączenia do sieci i odbioru,
4. naruszenie art. 7 ust. 2 Prawa energetycznego poprzez jego niezastosowanie, polegające na orzeczeniu zawarcia umowy o przyłączenie niezawierającej elementów przedmiotowo istotnych,
5. naruszenie art. 487 § 2 k.c. poprzez jego niezastosowanie, polegające na orzeczeniu o zawarciu umowy o przyłączenie o treści niezgodnej z zasadą ekwiwalentności oraz nieregulującej w sposób pełny stosunku prawnego, mającego łączyć (...) (...) oraz Zainteresowanego; (...) (...) zarzucił, że zaskarżoną Decyzją Prezes URE orzekł zawarcie umowy o przyłączenie, w której główne obciążenia oraz ryzyka leżą po stronie (...) (...),
6. naruszenie art. 58 § 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie, polegające na orzeczeniu zawarcia umowy z podmiotem nieposiadającym koncesji ani promesy koncesji oraz poprzez orzeczenie zawarcia umowy o treści, zgodnie z którą wykonanie tej umowy skutkować będzie naruszeniem przez (...) (...) warunków wykonywania działalności koncesjonowanej w zakresie dystrybucji energii elektrycznej (art. 3 pkt 5 Prawa energetycznego i art. 3 pkt 23 Prawa energetycznego), naruszeniem zakazu subsydiowania skrótnego (art. 44 ust. 1 Prawa energetycznego i art. 3 pkt 32 Prawa energetycznego) oraz naruszeniem obowiązku równego traktowania odbiorców (art. 3 pkt 21 Prawa energetycznego, 9d ust. 4 Prawa energetycznego i art. 45 ust. 1 pkt 1 Prawa energetycznego),
7. naruszenie 16 ust. 3 Dyrektywy nr 2009/28 z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych zmieniającej i w następstwie uchylającej dyrektywy 2001/77/WE oraz 2003/30/WE, polegające na orzeczeniu zawarcia umowy, bez uwzględnienia interesów innych zainteresowanych przyłączeniem, w sytuacji, gdy z okoliczności sprawy wynika, że przyłączenie Zainteresowanego może pozbawić możliwości przyłączenia innych podmiotów, w szczególności wobec braku wskazania, jakimi kryteriami kierował się organ przy wydawaniu decyzji oraz przy braku wyjaśnienia, czy uprzywilejowane traktowanie Zainteresowanego nie stanowi niedozwolonej pomocy publicznej,
8. naruszenie art. 3 oraz art. 23 ust. 1 Rozporządzenia Komisji Europejskiej z dnia 6 sierpnia 2008 r. nr 800/2008 uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i art. 88 Traktatu,

poprzez orzeczenie zawarcia umowy, skutkujące udzieleniem indywidualnej pomocy publicznej, bez uwzględnienia kryteriów udzielania tej pomocy,

9. naruszenie art. 7 ust. 8 pkt 3 Prawa energetycznego poprzez błędną jego wykładnię, polegającą na utożsamieniu pojęcia „przyłącza” z pojęciem „przyłączenia” i w konsekwencji przyjęciu, że za przyłączenie do sieci dystrybucyjnej odnawialnych źródeł energii pobiera się opłatę w wysokości połowy rzeczywistych nakładów poniesionych na budowę przyłącza.

Wskazując na powyższe zarzuty powód wniósł o uchylenie zaskarżonej Decyzji w całości i zasądzenie na rzecz (...) (...) od Pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, wedle norm przepisanych. Powód wniósł także o przeprowadzenie następujących dowodów:

a) dowodu z oględzin nieruchomości, na których ma być posadowiony przyłączany obiekt, tj. nieruchomości wymienionych w § 1 umowy o przyłączenie, na okoliczność:

(i) braku istnienia obiektu mającego być przedmiotem przyłączenia (braku istnienia odnawialnego źródła energii), a w konsekwencji na okoliczność:

(ii) braku posiadania przez Zainteresowanego tytułu prawnego do tego obiektu, wobec faktu nieistnienia obiektu,

(iii) braku spełnienia warunków przyłączenia przez Zainteresowanego, a wynikających z dokumentu pt. Warunki przyłączenia,

(iv) braku istnienia odnawialnego źródła energii.

b) dowodu z opinii biegłego z zakresu budownictwa energetycznego na okoliczność czasu niezbędnego dla realizacji przyłączenia Zainteresowanego do sieci z uwzględnieniem konieczności uzyskania decyzji administracyjnych koniecznych do realizacji inwestycji, konieczności przeprowadzenia procedur zamówień publicznych, możliwości wykonywania robót budowlanych z uwzględnieniem czasu i sekwencji wyłączeń elementów sieci oraz wysokości nakładów koniecznych dla przyłączenia Zainteresowanego do sieci bez uszczerbku dla funkcjonowania sieci dystrybucyjnej,

c) dowodu z opinii biegłego z zakresu budownictwa energetycznego na okoliczność, czy istnieje obecnie uzasadniona potrzebami odbiorców konieczność przebudowy i modernizacji sieci dystrybucyjnej (...) (...) w zakresie opisanym w § 7 umowy o przyłączenie, które zawarł Prezes URE zaskarżoną Decyzją,

d) dowodu z opinii biegłego na okoliczność braku istnienia technicznych i ekonomicznych warunków przyłączenia,

e) dowodu z opinii biegłego z zakresu energetyki na okoliczność czy zainteresowany „spełnia warunki przyłączenia do sieci i odbioru” (art. 7 ust. 1 Prawa energetycznego),

f) dowodu z opinii biegłego z zakresu budownictwa energetycznego na okoliczność zakresu koniecznych działań dla realizacji przyłączenia oraz na okoliczność wysokości kosztów takich działań, z uwzględnieniem wpływu przyłączenia na krajowy system elektroenergetyczny, a także czasu niezbędnego do realizacji przyłączenia,

g) dowodu z opinii biegłego z zakresu rachunkowości na okoliczność ustalenia istnienia ekonomicznych warunków przyłączenia, przy uwzględnieniu zakazu subsydiowania skrośnego, ryzyka zaniechania inwestycji przez Zainteresowanego, czasu i wymogów koniecznych dla realizacji inwestycji, ryzyk związanych z zaniechaniem lub wynikających ze względów technologicznych przesunięciem w czasie innych inwestycji w sieć oraz zakresu kosztów uznawanych za uzasadnione,

h) dowodu z opinii biegłego na okoliczność treści umowy o przyłączenie Zainteresowanego, jaka zostałaaby zawarta na rynku konkurencyjnym między równorzędnymi podmiotami, z uwzględnieniem okoliczności faktycznych niniejszej sprawy,

i) dowodów z dokumentów znajdujących się w aktach postępowania administracyjnego, wymienionych w treści niniejszego pisma, na okoliczności tam wskazane,

j) dowodu z przesłuchania stron na okoliczność: braku istnienia obiektu przyłączanego (odnawialnego źródła energii), braku tytułu prawnego Zainteresowanego do obiektu, braku po stronie Zainteresowanego koncesji lub promesy koncesji, nieprowadzenia przez Zainteresowanego działalności gospodarczej jako przedsiębiorca energetyczny -wytwórca, braku technicznych i ekonomicznych warunków przyłączenia Zainteresowanego do sieci (...) (...), niespełnienia przez Zainteresowanego warunków przyłączenia do sieci i odbioru, wpływu przyłączenia Zainteresowanego na działalność (...) (...) (w tym na realizację innych inwestycji oraz na obciążenia finansowe odbiorców), przebiegu negocjacji między Zainteresowanym a (...) (...) w przedmiocie umowy o przyłączenie.

Z daleko idącej ostrożności procesowej powód wniósł również o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania stron na wszystkie okoliczności wskazane w odwołaniu jako bezsporne, na wypadek ich zakwestionowania przez Zainteresowanego lub Prezesa URE.

Pozwany Prezes URE złożył odpowiedź na odwołanie, w której wniósł o oddalenie odwołania oraz oddalenie wszystkich wniosków dowodowych. Na rozprawie złożył za to wniosek o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

Zainteresowany (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S. również wniósł o oddalenie odwołania w całości oraz o oddalenie wszystkich wniosków dowodowych, a także o zasądzenie od powoda na rzecz zainteresowanego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Rozpoznając odwołanie Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

Zgodnie z Uchwałą nr XXXIII/213/05 Rady Miejskiej w R. z dnia 21 czerwca 2005 r. gmina R. przystąpiła do sporządzania planu miejscowego zagospodarowania przestrzennego dla obrębu: N., P., K. i S., który wyznacza teren pod lokalizację siłowni wiatrowych wraz z infrastrukturą techniczną (k. 594 akt adm.).

Plan rozwoju Przedsiębiorstwa energetycznego na lata 2008 - 2011 w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na energię elektryczną przewiduje przyłączenie FW (...).

(...) Sp. z o.o. z siedzibą w S. ubiega się o zawarcie umowy o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej należącej do Przedsiębiorstwa (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. zespołu elektrowni wiatrowych o nazwie (...) o mocy 60 MW zlokalizowanej w okolicach miejscowości N., gmina R..

Wniosek o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej FW (...) złożyła w dniu 06 sierpnia 2003 r. spółka (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S. (k. 52-53 akt adm.). Dla przedmiotowej farmy na podstawie wytycznych przedsiębiorstwa (...) S.A. z siedzibą w P., uzgodnionych z (...) S.A. z siedzibą w W., została opracowana przez Instytut (...) Oddział w G. Ekspertyza wpływu przyłączenia farmy wiatrowej (...) o mocy 60 MW do sieci elektroenergetycznej spółki dystrybucyjnej (...) SA. Oddział w S. na pracę i parametry sieci rozdzielczej tej spółki (k. 54- 188 akt adm.).

Zgodnie z wymaganiem przedsiębiorstwa (...) S.A. opracowana została ponadto dodatkowa ekspertyza pt. Analiza pracy sieci spółki dystrybucyjnej (...) SA. Oddział w S. dla wariantów jej rozbudowy wynikających z przyłączenia farm wiatrowych (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...) i (...) (k. 189- 236 akt adm.).

Na podstawie (...) SA. opracowała i wydała w dniu 30 grudnia 2004r. dla (...) Sp. z o.o. warunki przyłączenia FW (...) oznaczone (...) (k. 249- 257 akt adm.). W oparciu o te warunki (...) S.A. przedstawiła spółce (...) Sp. z o.o. projekt umowy przyłączeniowej (k. 258-266 akt adm.).

Pomiędzy Spółkami toczyły się negocjacje w sprawie zawarcia umowy o przyłączenie FW (...) do sieci, które ostatecznie nie zakończyły się podpisaniem umowy z uwagi na prezentowane przez strony istotne rozbieżności odnośnie poszczególnych zapisów umownych (k. 267-273 akt adm.).

Wobec upływu terminu ważności warunków przyłączenia nr (...), w dniu 19 grudnia 2007 r. Przedsiębiorstwo (...) Sp. z o.o. wydało spółce (...) Sp. z o.o. kolejne, zaktualizowane warunki przyłączenia FW (...) nr (...) wraz z nowym projektem umowy o przyłączenie (k. 274-288, 636-641 akt adm.).

W trakcie negocjacji postanowień umowy o przyłączenie FW (...) do sieci, (...) Sp. z o.o. zawarła z (...) Sp. z o.o. w S. umowę o przeniesienie (zbycie) praw (...) z dnia 04 września 2007 r. (k. 35-45 akt adm.) oraz aneks do tej umowy z dnia 22 października 2008 r. (k. 50-51 akt adm.) celem przeniesienia na tą ostatnią spółkę praw i obowiązków związanych z budową i realizacją FW (...), o czym Przedsiębiorstwo energetyczne zostało poinformowane pismem z dnia 29 października 2008 r. (k. 289-290 akt adm.).

W dalszych negocjacjach dotyczących treści umowy o przyłączenie FW (...) jako strona występowała już spółka (...) Sp. z o.o., przy czym nadal podstawowymi punktami spornymi było m.in. żądanie przez Przedsiębiorstwo energetyczne pokrycia przez Wnioskodawcę kosztów rozbudowy sieci. Takie niesatysfakcjonujące (...) warunki zostały zawarte w przygotowanym dla tej Spółki przez (...) Sp. z o.o. projekcie umowy o przyłączenie nr (...) na podstawie wydanych na rzecz (...) Sp. z o.o. warunków przyłączenia o tym samym numerze (k. 429-440, 476-497 akt adm.).

Brak porozumienia skutkowało złożeniem w dniu 16 grudnia 2009r. przez (...) Sp. z o.o. wniosku z dnia 14 grudnia 2009r. o rozstrzygnięcie sprawy spornej przez Prezesa URE w trybie art. 8 ust. 1 ustawy Prawo energetyczne (k. 1-17 akt adm.). We wniosku tym Spółka podała, iż istotą odmowy przyłączenia do sieci FW jest bezprawne żądanie przez (...) (...) pokrycia przez podmiot przyłączany kosztów rozbudowy sieci (...) (...) oraz dostarczenia przez podmiot przyłączany gwarancji bankowej opiewającej na kwotę stanowiącą wielokrotność szacowanej opłaty za przyłączenie.

Pismem z dnia 08 stycznia 2010r. Prezes URE zawiadomił więc obydwie Spółki o wszczęciu postępowania administracyjnego w przedmiocie rozstrzygnięcia sporu z (...) (...) dotyczącego zawarcia umowy o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej elektrowni wiatrowej zlokalizowanej w pobliżu miejscowości N. gmina R., z mocą przyłączeniową 60 MW (k. 380-381 akt adm.).

Przedsiębiorstwo energetyczne w toku postępowania administracyjnego podnosiło, iż brak jest przesłanek w przedmiotowej sprawie do orzeczenia zawarcia przez Prezesa URE umowy przyłączenia do sieci FW (...) w świetle art. 7 ust. 1 oraz 3 ustawy Prawo energetyczne z uwagi na brak warunków technicznych i ekonomicznych przyłączenia, nie spełnianie przez Wnioskodawcę warunków przyłączenia do sieci i odbioru, brak tytułu prawnego do korzystania z obiektu, który ma być przyłączony. Przedsiębiorstwo energetyczne twierdziło również, iż Wnioskodawca nie złożył wniosku o przyłączenie FW (...), nie uzyskał warunków przyłączenia, zaś warunki wydane dla FW N. wydane zostały na rzecz innego podmiotu tj. (...) Sp. z o.o. na skutek wprowadzenia Przedsiębiorstwa energetycznego w błąd. Jednocześnie Przedsiębiorstwo energetyczne podniosło, iż warunki przyłączenia stanowią oświadczenie woli oferenta, nie zaś zbywalne prawo majątkowe, w związku z czym nie mogą być skutecznie przedmiotem obrotu. Niezależnie od powyższego Przedsiębiorstwo energetyczne wskazało, iż przedmiotowe warunki przyłączenia straciły ważność z dniem 19 grudnia 2009 r. Natomiast w zakresie opłaty za przyłączenie do sieci Przedsiębiorstwo energetyczne podnosiło, iż art. 7 ust. 8 pkt 3 ustawy Prawo energetyczne odwołuje się do „rzeczywistych nakładów na realizację przyłączenia”, co jego zdaniem należy rozumieć jako całość działań koniecznych do przyłączenia danego podmiotu. Przedsiębiorstwo energetyczne zarzuciło również, iż ewentualna decyzja Prezesa URE orzekająca zawarcie umowy o przyłączenie FW (...) do sieci może stanowić formę udzielenia pomocy publicznej, niezgodnej z przepisami prawa.

Postanowieniem z dnia 24 lutego 2010r. Prezes URE odmówił uwzględnienia wniosku (...) Sp. z o.o. o umorzenie przedmiotowego postępowania administracyjnego (k. 406-408 akt adm.). Natomiast postanowieniem z dnia 27 lutego 2010r. Prezes URE oddalił wnioski (...) Sp. z o.o. o przeprowadzenie dowodu z dokumentów, w tym dotyczących przyłączenia do sieci elektroenergetycznej (...) Sp. z o.o. innych podmiotów, a także o przeprowadzenie dowodu z oględzin nieruchomości i z opinii biegłego na okoliczność, czy istnieją warunki ekonomiczne i techniczne przyłączenia farmy (...) do sieci, jako nie mające znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy lub dotyczące okoliczności już stwierdzonych innymi dowodami (k. 410-411 akt adm.).

W toku postępowania (...) przedstawił potwierdzone za zgodność kopie dokumentów potwierdzających tytuły prawne do nieruchomości, na których planowana jest lokalizacja FW (...). Stanowią je umowy dzierżawy nieruchomości położonych w miejscowościach P. oraz N., gmina R. (k. 498-556 akt adm.).

W zawiadomieniu z dnia 12 lipca 2010r. Prezes URE poinformował o zakończeniu postępowania administracyjnego w niniejszej sprawie oraz uprawnieniu do zapoznania się z zebrany materiał dowodowy i wypowiedzenia się co do tych materiałów w terminie 14 dni od otrzymania zawiadomienia (k. 595 akt adm.), z którego to uprawnienia skorzystały obydwie Spółki (k. 601 i 603 akt adm.).

W tym stanie faktycznym Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zwążył, co następuje:

Odwołanie zasługiwało na uwzględnienie, chociaż nie wszystkie argumenty podniesione przez powoda były trafne.

Istota sporu sprowadza się do rozstrzygnięcia, czy Prezes URE był uprawniony do wydania decyzji w przedmiocie orzeczenia zawarcia umowy o przyłączenie do sieci dystrybucyjnej farmy wiatrowej (...) w sytuacji, gdy Przedsiębiorstwo energetyczne podważyło istnienie publicznoprawnego obowiązku i zarzuciło brak warunków technicznych i ekonomicznych przyłączenia danej farmy.

Zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy Prawo energetyczne przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się przesyłaniem lub dystrybucją paliw gazowych lub energii jest obowiązane do zawarcia umowy o przyłączenie do sieci z podmiotami ubiegającymi się o przyłączenie do sieci, na zasadzie równoprawnego traktowania, jeżeli istnieją techniczne i ekonomiczne warunki przyłączenia do sieci i dostarczania tych paliw lub energii, a żądający zawarcia umowy spełnia warunki przyłączenia do sieci i odbioru. Jeżeli przedsiębiorstwo energetyczne odmówi zawarcia umowy o przyłączenie do sieci, jest obowiązane niezwłocznie pisemnie powiadomić o odmowie jej zawarcia Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki i zainteresowany podmiot, podając przyczyny odmowy.

Nałożony na przedsiębiorstwo energetyczne obowiązek zawierania umów o przyłączenie dotyczy nie tylko odbiorcy energii przyłączanego do sieci elektroenergetycznej, ale również wytwórcy energii np. farmy wiatrowej, co wynika bezpośrednio z brzmienia powołanego wyżej art. 7 ust. 1 Pe, który stanowi, że publicznoprawny obowiązek przyłączenia do sieci obejmuje „podmioty ubiegające się o przyłączenie” bez zawężenia tego pojęcia jedynie do określonej kategorii podmiotów (odbiorców energii) z wyłączeniem podmiotów będących także producentami energii. (tak SN w wyroku z dnia 12 kwietnia 2011r. III SK 42/10 opublik. LEX 898422).

W przypadku sporu dotyczącego obowiązku zawarcia umowy o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej kwestie sporne strona może poddać rozstrzygnięciu Prezesa URE. Stosownie bowiem do przepisu art. 8 ust. 1 ustawy Prawo energetyczne Prezes Urzędu Regulacji Energetyki rozstrzyga w sprawach spornych dotyczących odmowy zawarcia umowy o przyłączenie do sieci, umowy sprzedaży, umowy o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji paliw lub energii, umowy o świadczenie usług transportu gazu ziemnego, umowy o świadczenie usługi magazynowania paliw gazowych, umowy, o której mowa w art. 4c ust. 3, umowy o świadczenie usługi skraplania gazu ziemnego oraz umowy kompleksowej, a także w przypadku nieuzasadnionego wstrzymania dostarczania paliw gazowych lub energii albo odmowy dostępu do internetowej platformy handlowej na wniosek strony.

Prezes URE zaskarżoną Decyzję wydał w sprawie dotyczącej odmowy przyłączenia do sieci elektroenergetycznej podmiotu ubiegającego się o przyłączenie FW (...), kompetencja Prezesa URE do orzekania w przedmiotowej sprawie jest więc bezsporna, co potwierdza utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego (wyrok SN z dnia 26 lutego 2004 r. III SK 3/04 opublik. OSNP 2004/20/359).

Wobec powyższego, nie zasługiwała na uwzględnienie argumentacja powoda odnośnie naruszenia art. 8 ust. 1 Pe w zw. z art. 23 ust. 2 pkt 12 Pe oraz w zw. z art. 7 ust. 1 Pe.

W ocenie Sądu uzasadniony natomiast okazał się najdalej idący zarzut naruszenia przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki przepisu art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne.

Powód zarzucił Prezesowi URE naruszenie prawa materialnego tj. art. 7 ust. 1 Pe oraz art. 9 ust. 4 pkt. 2 Pe poprzez utożsamienie wydanych przez Przedsiębiorstwo energetyczne „warunków przyłączenia” z wymienionym w ustawie terminem „warunki techniczne i ekonomiczne przyłączenia.”

Oceniając zasadność powyższego zarzutu w świetle okoliczności faktycznych niniejszej sprawy w pierwszej kolejności zwrócenia uwagi wymaga, iż wniosek o określenie warunków przyłączenia FW (...) złożyła spółka (...) Sp. z o.o. i ta spółka otrzymała dwukrotnie warunki przyłączenia, najpierw w dniu 30 grudnia 2004r., potem 19 grudnia 2007r. (...) Sp. z o.o. zawarła z (...) Sp. z o.o. w S. umowę o przeniesienie (zbycie) praw (...) z dnia 04 września 2007 r. (k. 35-45 akt adm.) oraz aneks do tej umowy z dnia 22 października 2008 r. (k. 50-51 akt adm.) m.in. celem przeniesienia na tą ostatnią spółkę praw wynikających z otrzymanych warunków przyłączenia FW (...), to jednak jak podał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu do wyroku z dnia 08 maja 2014r. o sygn. III SK 46/13 (opublik. LEX nr 1482418) dopiero nowelizacja Prawa energetycznego z 2010 r. wprowadziła przepis stanowiący, że „w okresie ważności warunki przyłączenia stanowią warunkowe zobowiązanie przedsiębiorstwa energetycznego do zawarcia umowy o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej”, co może stanowić ewentualną podstawę dla wykreowania prawnie relewantnej ekspektatywy zawarcia umowy przyłączeniowej, co z kolei mogłoby mieć znaczenie dla oceny dopuszczalności zawarcia umowy przelewu wierzytelności przyszłej. Powyższe oznacza, iż w stanie prawnym przed rzezoną nowelizacją art. 7 ustawy Prawo energetyczne na mocy ustawy z dnia 8 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2010r. nr.21, poz.104), która weszła w życie 11 marca 2010r., wydanie warunków przyłączenia nie powodowało powstania po stronie otrzymującego warunki przyłączenia wierzytelności, którą ten mógłby przenieść na inny podmiot. Nie mogło zatem faktycznie dojść do „przeniesienia” warunków przyłączenia na zainteresowanego (...) w dacie zawarcia umowy o przeniesienie (zbycie) praw (...) i jej aneksu, które miały miejsce przed wprowadzeniem wskazanej zmiany.

Ponadto pomimo tego, że w dacie wydania zaskarżonej Decyzji, obowiązywał już przytaczany art. 7 ust. 8i ustawy Prawo energetyczne, zgodnie z którym w okresie ważności warunki przyłączenia stanowią warunkowe zobowiązanie przedsiębiorstwa energetycznego do zawarcia umowy o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej, należy stwierdzić, że charakter warunków przyłączenia wyklucza możliwość ich przelewu (cesji) na podstawie art. 509 kc. Zgodnie bowiem z treścią przepisu art. 509 § 1 k.c. przedmiotem cesji nie może być wierzytelność, jeżeli m.in. sprzeciwia się to właściwości zobowiązania. Z kolei, jak podał Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 31 stycznia 2013r. o sygn. VI ACa 895/12 (LEX nr 1289818), właściwość zobowiązania stoi na przeszkodzie przelewu wierzytelności wtedy, gdy brak wprost przepisu prawa zakazującego przenoszenia określonej wierzytelności, lecz analiza treści stosunku stron sprzeciwia się powyższemu ze względu na szczególny charakter zobowiązania, (tu: jako nieumownego), a znajdującego swoje źródło w Prawie energetycznym i jego aktach wykonawczych. W ocenie Sądu Apelacyjnego przewidziane w k.c. reżimy przenoszenia praw, w tym przelew wierzytelności, znajdują zastosowanie tylko do rozporządzenia cywilnymi prawami podmiotowymi. W drodze cesji nie mogą być zatem przenoszone uprawnienia publicznoprawne (patrz także: wyroki SN z: 26 listopada 2003 r., III CZP 84/03, opublik. LEX 81624; 28 czerwca 2002 r., I CKN 841/00, opublik. LEX 76298; 24 września 2003 r., III CKN 467/01, opublik. LEX 127949; uchwała SN z 25 czerwca 2008 r., III CZP 45/08, opublik. LEX 393765).

Istotne w tym względzie jest także akceptowane przez Sąd orzekający w niniejszej sprawie stanowisko Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie, który w wyroku z dnia 31 stycznia 2012r. o sygn. II GSK 2441/11 (opublik. LEX nr 1137926) stwierdził, że „możliwość funkcjonowania na rynku wytwarzania i sprzedaży energii jest warunkowana zdolnością przyłączenia do sieci. Nie można samodzielnie funkcjonować na takim rynku, nie dysponując "własnymi" warunkami przyłączenia do sieci krajowej, a później - nie zawierając we własnym imieniu umowy o przyłączenie do sieci z podmiotem zajmującym się przesyłem lub dystrybucją energii.”

Biorąc powyższe względy pod uwagę, Sąd uznał, że skoro (...) nie dysponował własnymi warunkami przyłączenia powinny zostać wydane nowe warunki przyłączenia, na wniosek tego podmiotu. Zgodnie bowiem z literalnym brzmieniem § 6 ust. Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 4 maja 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu elektroenergetycznego (Dz.U. nr. 93, poz.623), to podmiot ubiegający się o przyłączenie zwany dalej „wnioskodawcą” składa wniosek o określenie warunków przyłączenia w przedsiębiorstwie energetycznym zajmującym się przesyłaniem lub dystrybucją energii elektrycznej, do którego sieci ubiega się o przyłączenie.

Ostatecznie jednak Przedsiębiorstwo (...) sp. z o.o. w ramach istniejących warunków przyłączenia dla FW (...) proponowało zainteresowanemu (...) zawarcie umowy o przyłączenie przy zastosowaniu „szerokiej opłaty przyłączeniowej”, bo przy takim założeniu wydało warunki przyłączenia spółce (...). Chodzi tu o nieprawidłowo ustaloną przez (...) sp. z o.o. opłatę wynoszącą połowę nakładów na realizację przyłączenia i rozbudowę sieci Przedsiębiorstwa energetycznego na potrzeby przyłączenia, podczas gdy, jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 11 kwietnia 2012r. o sygn. III SK 33/11 (opublik. OSNP 2013/9-10/120) opłata za przyłączenie do sieci w rozumieniu art. 7 ust. 8 pkt 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (jednolity tekst: Dz.U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625 ze zm.) jest opłatą za zespolenie instalacji nowego użytkownika z siecią przedsiębiorstwa energetycznego i nie obejmuje nakładów, które nie są bezpośrednio związane z wykonaniem tego zespolenia, takich jak nakłady na rozbudowę sieci. Na takie warunki nie zgodził się więc zainteresowany, przedstawiając swoją propozycję, która nie została przyjęta, w związku z czym zgłosił wniosek o rozstrzygnięcie sprawy spornej do Prezesa URE.

Obowiązkiem Prezesa URE było zatem sprawdzenie, czy - stosownie do treści art. 7 ust. 1 zd. 1 ustawy Prawo energetyczne, zgodnie z którym „przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się przesyłaniem lub dystrybucją paliw gazowych lub energii jest obowiązane do zawarcia umowy o przyłączenie do sieci z podmiotami ubiegającymi się o przyłączenie do sieci, na zasadzie równoprawnego traktowania, jeżeli istnieją techniczne i ekonomiczne warunki przyłączenia do sieci i dostarczania tych paliw lub energii, a żądający zawarcia umowy spełnia warunki przyłączenia do sieci i odbioru” - istnieją techniczne i ekonomiczne warunki przyłączenia instalacji zainteresowanego, a co za tym idzie, czy zaistniał publicznoprawny obowiązek zawarcia umowy o przyłączenie. Jak trafnie bowiem zauważył Sąd Najwyższy w powoływanym wyroku z dnia 11 kwietnia 2012r. o sygn. III SK 33/11, gdy podmiot zainteresowany przyłączeniem do sieci kwestionuje warunki umowy o przyłączenie do sieci i występuje do Prezesa Urzędu z wnioskiem o rozstrzygnięcia sporu poprzez wydanie decyzji z art. 8 ust. 1 Pe, Prezes Urzędu zobowiązany jest najpierw ustalić, czy na przedsiębiorstwie energetycznym spoczywał obowiązek zawarcia umowy z art. 7 ust. 1 Pe, a następnie dopiero ocenić, które z postanowień projektu umowy wymagają zmiany.

Prezes URE przed orzeczeniem zawarcia umowy między Spółkami nie zbadał jednak, czy zachodzą wskazane przesłanki aktualizujące obowiązek zawarcia umowy, polegając wyłącznie na wydanych i to spółce (...) Sp. z o.o. warunkach przyłączenia. Natomiast wydanie przez przedsiębiorstwo energetyczne warunków przyłączenia do sieci oraz przedłożenie projektu umowy o przyłączenie do sieci nie oznacza, że istnieją techniczne i ekonomiczne warunki przyłączenia do sieci w rozumieniu art. 7 ust. 1 Prawa energetycznego, co potwierdził Sąd Najwyższy w przywoływanym wyżej wyroku SN z dnia 11 kwietnia 2012r. Warunki przyłączenia określają tylko kwestie techniczne, co wynika wprost z § 8 ust. 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 4 maja 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu elektroenergetycznego (Dz.U. Nr 93, poz. 623). Warunki przyłączenia nie odnoszą się w ogóle do przesłanki technicznej możliwości przyłączenia źródła energii oraz ekonomicznej zasadności koniecznych do tego inwestycji (wykraczających poza samą realizację przyłącza).

Co więcej, Prezes URE określił w Decyzji o zawarciu umowy odmienną od ustalonej przez Przedsiębiorstwo energetyczne „wąską opłatą za przyłączenie”, tj. obejmującą wyłącznie nakłady za wykonanie zespoleń, a nie rozbudowę sieci przedsiębiorstwa na realizację przyłączenia. Jakkolwiek słusznym jest zastosowanie tak określonej opłaty za przyłączenie, to podkreślenia wymaga, iż orzeczenie przez Prezesa URE zawarcia umowy z tzw. „wąską opłatą za przyłączenie” tym bardziej musi poprzedzać przeprowadzenie postępowania dowodowego na okoliczność istnienia warunków ekonomicznych przyłączenia przy uwzględnieniu zmiany określonych postanowień tej umowy. Jak wynika bowiem z § 6 projektu umowy o przyłączenie nr (...) przygotowanego przez Przedsiębiorstwo (...) sp. z o.o., zastrzegło ono, że przyłączenie farmy wiatrowej będzie możliwe w sytuacji sfinansowania przez zainteresowanego konkretnych inwestycji. Nie można więc uznać, że skoro Przedsiębiorstwo energetyczne wydało warunki przyłączenia wraz z projektem umowy przewidującej określony podział obciążenia stron umowy kosztami przygotowania przyłączenia, to istnieją możliwości ekonomiczne zrealizowania przyłączenia także wtedy, gdy zostanie orzeczony inny sposób partycypacji w kosztach przystosowania sieci.

Dodatkowo wskazać trzeba, iż obowiązek rozbudowy sieci przez powoda aktualizuje się w określonych warunkach, o których mowa w art. 7 ust. 5 ustawy Prawo energetyczne w zakresie wynikającym z przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 9 art. ust. 1-4 i art. 46 tej ustawy, oraz w zakresie wynikającym z założeń lub planów o których mowa w art. 19 i 20 Prawa energetycznego. Jeśli według pozwanego przedmiotowy obowiązek miałby przemawiać za ustaleniem warunków ekonomicznych przyłączenia, to pozwany powinien przedstawić takie plany lub założenia do planów, o których mowa w art. 19 i 20 Pe, z których wynikałby obowiązek finansowania i rozbudowy sieci na użytek przyłączenia zainteresowanej. Takim planem nie jest zatwierdzony przez Prezesa URE plan rozwoju przedsiębiorstwa energetycznego za lata 2008-2011 w rozumieniu art. 16 Pe (tak: Sąd Najwyższy w sprawie III SK 33/11).

W świetle powyższego stwierdzić zatem należy, że Prezes URE nie wykazał podstawowych przesłanek materialnoprawnych z art. 7 ust. 1 ustawy Prawo energetyczne, tj. istnienia warunków technicznych i ekonomicznych przyłączenia, uprawniających go do wydania decyzji zastępującej umowę o przyłączenie do sieci. Zgodnie natomiast z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, na etapie postępowania sądowego ciężar dowodu w zakresie naruszenia przepisów prawa spoczywa na Prezesie Urzędu (wyrok SN z dnia 21 września 2010 r. III SK 12/10 niepublik.). W wyroku z dnia 19 sierpnia 2009r. III SK 5/09 (opublik. OSNP 2011/9-10/144) Sąd Najwyższy stwierdził, iż podstawę rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego stanowi materiał dowodowy zebrany w toku postępowania przed tym Sądem, przy czym może składać się na niego materiał zebrany w toku postępowania przed Prezesem Urzędu. Rozpatrując odwołanie Sąd Okręgowy ocenia, czy w świetle zgromadzonych przez Prezesa Urzędu dowodów oraz argumentacji przedstawionej w decyzji oraz ewentualnych pismach procesowych, a także po uwzględnieniu argumentów wnoszącego odwołanie przedsiębiorcy, doszło do naruszenia przez przedsiębiorcę zakazów wynikających z ustawy oraz czy Prezes Urzędu w tak ustalonym stanie faktycznym prawidłowo zastosował przepisy ustawy. Ciężar dowodu w zakresie dotyczącym naruszenia przepisów ustawy spoczywa na Prezesie Urzędu. Przenosząc powyższe stanowisko SN na grunt niniejszej sprawy, w ocenie Sądu Prezes URE powinien udowodnić w ramach postępowania administracyjnego, a następnie sądowego, że przyłączenie farmy wiatrowej (...) jest możliwe, biorąc pod uwagę techniczny i finansowy aspekt inwestycji, tylko bowiem spełnienie wszystkich przesłanek z art. 7 ust. 1 i 3 ustawy Prawo energetyczne aktywuje powstanie publicznoprawnego obowiązku przyłączenia do sieci przedsiębiorstwa energetycznego. Istnienie takiego obowiązku po stronie (...) sp. z o.o. stwierdził Prezes URE, opierając swoje stanowisko na fakcie wydania w dniu 30 grudnia 2004 r. przez Przedsiębiorstwo energetyczne warunków przyłączenia dla FW (...) i dokonania ich aktualizacji dnia 19 grudnia 2007r. oraz umieszczenie katalogu prac związanych z przyłączeniem (...) (...) w planie rozwoju Przedsiębiorstwa energetycznego na lata 2008-2011 w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na energię elektryczną. Jak już wyżej podnoszono, takie stanowisko Prezesa URE było nieuprawnione, gdyż ani wydane warunki techniczne przyłączenia, ani też zatwierdzony plan rozwoju przedsiębiorstwa energetycznego nie świadczą o posiadaniu przez dane przedsiębiorstwo warunków technicznych i ekonomicznych. Prezes URE nie przedstawił natomiast w postępowaniu sądowym żadnych dowodów na poparcie

swojego stanowiska stwierdzającego istnienie po stronie (...) sp. z o.o. publicznoprawnego obowiązku przyłączenia do sieci FW (...).

Należy podkreślić, że warunki przyłączenia FW (...) straciły ważność (obowiązywały 2 lata), dlatego Prezes URE zajmując w sprawie stanowisko, iż warunki techniczne i ekonomiczne przyłączenia do sieci nadal istnieją, tym bardziej powinien wykazać się inicjatywą dowodową w tej kwestii.

Mając na uwadze skuteczność podniesionego zarzutu naruszenia prawa materialnego w zakresie art. 7 ust. 1 Prawa energetycznego i niewykazania przez Prezesa URE braku jego zasadności w niniejszym postępowaniu, czyni to zbędnym badanie w dalszej kolejności podniesionych zarzutów odnoszących się do prawidłowości treści umowy o przyłączenie oraz do orzeczenia zawarcia umowy bez uwzględnienia zarówno interesów innych zainteresowanych przyłączeniem jak i kryterium udzielania indywidualnej pomocy publicznej.

W tym stanie sprawy, Decyzja Prezesa URE jako wydana z rażącym naruszeniem prawa podlegała uchyleniu.

W sytuacji, gdy to na pozwanym Prezesie Urzędu ciążył obowiązek przeprowadzenia dowodu w przedmiocie warunków technicznych i ekonomicznych przyłączenia determinujących po stronie powoda istnienie publicznoprawnego obowiązku przyłączenia FW (...), nie było uzasadnionych podstaw dla dopuszczenia dowodów, m.in. z opinii biegłych, na powołane przez powoda w odwołaniu okoliczności.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd uchylił zaskarżoną Decyzję na podstawie art. 479⁵³ § 2 kpc.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 i 99 kpc.

SSO Maria Witkowska